

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФАКТОРИ
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

2–3 лютого 2018 року

ЧАСТИНА I

Київ
2018

Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. – Ч. 1. – 120 с.

УДК 37.01+159.9(063)
С 91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Алмашій І. І.

ЕКОЛОГОСПРЯМОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОГО
ТОВАРИСТВА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 7

Беловецька Л. Е.

ПІДГОТОВКА МІЖНАРОДНО-УСИНОВЛЕНИХ ДІТЕЙ
ДО ШОЗЕМНОГО ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА 8

Білик Т. С.

ПРОБЛЕМИ СИТУАЦІЇ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ
ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 10

Богомолова М. Ю.

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ
ВИОКРЕМЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
В ПЕРІОД ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ УРЯДІВ
У 1917–1920 РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ 12

Василюк А. В.

РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ПРОТИ КРИЗИ..... 15

Вдовиченко Р. П.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ..... 18

Вербенець А. А.

КУЛЬТУРА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ: ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР 20

Маятіна Н. В.

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ..... 23

Могорита В. М.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ»
В ПІДРУЧНИКАХ ІСТОРІЇ ДЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ..... 26

Соболь О. М.

ПИТАННЯ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США В НАУКОВІЙ
СПАДЩИНІ М. КУРОПАСЯ 29

Удич З. І.

ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ
У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СУПРОВІДІ
ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ 31

ті; у зв'язку з ооротоою за власну державність поява політичної строкатості і, як наслідок, осягнення своєї етнонаціональної окремо. Праці дослідника містять докладний аналіз різного роду джерел (офіційні документи державних органів США, періодичні видання, спогади, листування).

Література:

1. Гримич М.В. Ідентичність, етнічність, етнічна ідентичність / М. Гримич // Етнічна історія народів Європи. – 2009. – № 28. – С. 46-55.
2. Євтух Б. Досвід вирішення етнонаціональних проблем: концептуальні засади і практичні заходи / Б. Євтух. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://cidet.info/uk/studii/1-2\(05\)/5.html](http://cidet.info/uk/studii/1-2(05)/5.html) – Назва з екрану.
3. Тригуб П.М. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури (історіографія проблеми) / П.М. Тригуб, Н. Мерфі // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Т. 74. – Вип. 61. Історичні науки. – Миколаїв: Вид-во МАГУ ім. П. Могили, 2007. – С. 122-133.
4. Чернова К.О. Етнокультурна ідентичність національної діаспори / К.О. Чернова // Український соціум. – 2006. – № 3/4. – С. 87-93.
5. Kuropas M. To Preserve A Heritage: The Story of the Ukrainian Immigration in the United States / M. Kuropas. – New York: The Ukrainian Museum, 1984. – 100 p.
6. Kuropas M. The Ukrainian Americans. Roots and Aspirations 1884–1954 / M. Kuropas. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1991. – 534 p.
7. Kuropas M. Svoboda and the making of the Ukrainian American, 1983–1914 / M. Kuropas // The Ukrainian Weekly. – Jersey City, 1983. – № 37.
8. Kuropas M. Minnesota event celebrates Ukrainian identity / M. Kuropas // The Ukrainian Weekly. – Jersey City, 1981. – № 49.

Удич З. І., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
та менеджменту освіти

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ

Імплементация Концепції розвитку інклюзивної освіти та Закону «Про освіту» сприяє появі інклюзивних класів у середній освіті. Їх особливістю є те, що в одному колективі навчаються учні з типовим психофізичним розвитком і ті, які мають певні порушення, можуть мати статус інвалідності. Відповідно, це впливає на

організацію навчального процесу, що спонукає педагогів та залучених фахівців до інноваційної діяльності.

Серед показників інноваційної діяльності, які характеризують її ефективність, є вміння педагога використовувати методи педагогічних досліджень [1, с. 11]. Саме тому, однією з умов ефективної інноваційної діяльності вважаємо володіння об'єктивною та повною інформацією зі всіх сфер, які мають вплив на формування особистості учня (рис. 1).

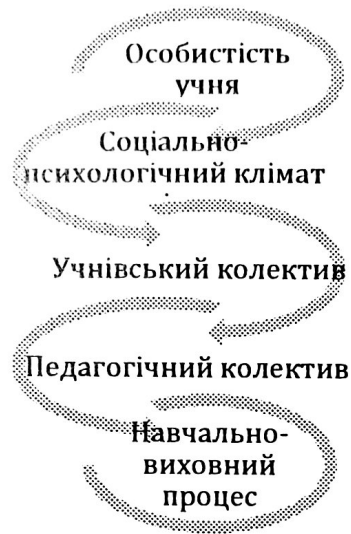

Рис. 1. Сфери застосування психодіагностичного інструментарія

В першу чергу, отримані результати, за умови їх надійності, дозволять виявити не лише психічні та соціальні властивості особистості учня, але і з'ясувати бар'єри та перспективи його розвитку, досвід та потенціал, рівень наукованості, життєві компетенції. Дана інформація лягає в основу курикулума навчального та корекційно-розвивального процесів, що визначає компетентності, якими має оволодіти учень та методи їх формування [2, с. 72].

У пропонуваній таблиці перераховано відповідно до досліджуваної властивості особистості різний психодіагностичний інструментарій (табл. 1).

При виборі комплексу психодіагностичного інструментарія для дослідження особистості учня, необхідно враховувати такі параметри: його вік, тип порушення (вроджене чи набуде).

Психолого-педагогічний супровід учнівського колективу, також передбачає застосування діагностичного інструментарія, до якого можна віднести найчастіше застосовувані: опитувальник на виявлення референтної групи Т. Репіна; клас тварин (фантастичний малюнок класу) за Л. Кондратенко; визначення міжособистісних стосунків школяра Р. Жиль; методика експертного оцінювання організованості шкільного класу Л. Уманський; тести організованості шкільного класу О. Залужний; тест незакінчених речень «Мій клас і мій вчитель» Ю. Гільбух; методика діагностики міжособистісних та міжгрупових відносин («Соціометрія») Дж. Морено; соціометрія О. Киричук, Ю. Гільбух; тест «Я і група» О. Біла, Q-сортування В. Стефансона та ін. Отримана інформація дозволить проектувати виховний процес, сприяти адаптації учня з інвалідністю в інклюзивному класі.

Пропонований перелік не є вичерпним і потребує доопрацювання. Зокрема, необхідно розробити методики, що орієнтувалися б на інклюзивний учнівський колектив, у якому є учні з інвалідністю чи іншими освітніми потребами. У наступних наших дослідженнях ми розглянемо також найбільш ефективні методики виявлення, збору та аналізу інформації щодо психолого-педагогічного клімату сім'ї учня (і тут теж необхідно розділити сім'ї із дітьми з типовим розвитком та інвалідністю), педагогічного колективу, навчально-виховного процесу.

Психодіагностичний інструментарій у психолого-педагогічному супроводі учня з інвалідністю

Таблиця 1

№	Досліджувана властивість	Інструментарій
1.	Готовність до навчання	Методика Г. Кумариної; методика Керна-Грасека; методика Н. Улановської; методика Л. А. Ясюкової; методика М. М. Костикова; методика М. Тихомирова; реверсійний тест Аке В. Етфельд; тест «Рівень психосоціальної зрілості» С. Банкова; Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР) З. Карпенко.
2.	Пам'ять	Методика дослідження типу запам'ятовування та відтворення матеріалу П. Нечасв; методика «Піктограми» О. Лурія; методика Л. С. Виготського.
3.	Самооцінка, самоставлення	Методика М. Куна; методика С. А. Будассі; методика Дембо-Рубінштейна; опитувальник самоставлення В. Столін.
4.	Розумовий розвиток	Матриці Дж. Равена; методика Н. Стаденко; методика Є. Ф. Замбіцявичен; методика А. Отіса, Р. Леннона; шкала Біне-Сімона.
5.	Увага	Тест П'єрона-Рузера; таблиці Шульте; методика «Лабіринт»; визначення стійкості уваги Б. Бурдон, В. Анфімов; визначення обсягу уваги Шульте-Горбов; визначення розподілу та переключення уваги Р. Немов; тест «Простав значки» П'єрон-Рузер тест «Кодування» О. Венгер Г. Цукерман; оцінка уваги Х. Мюнстенберг.
6.	Характер, темперамент	Тест-опитувальник Г. Айзенк; опитувальник «Формально-динамічних властивостей індивідуальності (ОФДСІ)» Б. І. Смирнова; опитувальник Х. Смішека «Діагностика типів акцентуації рис характеру і темпераменту К. Леонгардом; опитувальник Шмішека; опитувальник структури темпераменту (ОСТ) В. Русалов; формула темпераменту А. Тимченко, В. Шапар; опитувальник для ідентифікації типів акцентуації характеру у підлітків Модифікований С. Подмазіним.
7.	Мотивація	Методика «Навчальна мотивація» М. Гінзбург; Тест «Кольорових виборів» Л. Собчик; визначення мотивації молодшого школяра до навчання в школі О. Ануфрієва, С. Костроміна; проективна методика «Продовж казку» Л. Дюсс модифікація Л. Кондратенко; анкета визначення мотивів навчальної діяльності Б. Пашнев; дослідження мотивації «успіху-невдачі» В. Мельников, Л. Ямпольський.
8.	Тривожність, наявність страхів	Методика дослідження тривожності Спілбергера; методика «Шкала тривожності» (модифікація шкали соціально-ситуаційної тривожності О. Кондака); методика вивчення рівня тривожності Тейлора; тест-опитувальник «Оцінювання рівня тривожності й схильності дитини до неврозу» за А. Захаровим; тест на визначення рівня тривожності Р. Теммл, М. Доркі, В. Амен; методика діагностики рівня шкільної тривожності Філіпс.
9.	Виявлення обдарованості	Опитувальник особистісної схильності до творчості Г. Девіса; шкала прогресивних матриць Дж. Равена; короткий тест творчого мислення П. Торренса; методика «Тридевяте царство» В. Тименко; методика Торенса; рівень персональних досягнень В. Вандерлік.
10.	Мотивація	Дослідження мотивації досягнення А. Мехраб'ян; проективна методика мотивації досягнення успіху та уникнення невдач Х. Гекхаузен; методика діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерс.

11.	Мислення	Творча оригінальність за А.Е. Симаповським; орієнтований тест шкільної зрілості Я. Йсрасек; прогресивні матриці Равена (дитячий варіант); розрізані фігурки Л. Переслені, О. Шуранова; визначення оригінальності і гнучкості побудови графічного образу П. Торелле; методика вивчення гнучкості, конструювання фраз за початковими літерами Дж. Гітфорд; методика вивчення мовних асоціативних здібностей С. Медник адаптація Т. Галкіної, Л. Алексеевої; схематизація «Дорога до будиночків» Р. Бардіна.
12.	Міжособистісні стосунки, взаємодія	Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі; опитувальник «Роль індивіда в групі»; методика дослідження проблеми та області взаємодії Р. Бейлз; дослідження соціально-психологічної адаптації К. Роджерс і Р. Даймонд; методика визначення показників та форм агресії А. Басс, А. Дарка; комунікативні та організаторські схильності (КОС) В. Снінявський, Б. Федоришин.
13.	Сприймання	Методика «Чого не вистачає?» Р.С. Немов; визначення типологічних особливостей сприймання Л. Венгер.
14.	Психоемоційний стан	Опитувальник САН; шкала кольорового діапазону А. М. Лутошкіна; дослідження суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассел, Н. Фергюсон; діагностика «перешкод» у встановленні емоційних контактів В. Бойко.
15.	Депресивний стан, невротизація	Діагностика рівня невротизації Л.І. Вассермана; шкала зниженого настрою – субдепресії; експрес діагностика невроза К. Хека, Х. Хесса; диференційна діагностика депресивних станів В. А. Жмурова.
16.	Самосвідомість	Шкала Я-концепції Теннессі; – контрольні списки П. Гоха; шкала Я-концепції (Пірса-Харріса); методика дослідження «Незакінчені речення» Дж. М. Сакса, Л. Сіднея.
17.	Деадаптація	Методика діагностики дезадаптації «Карта спостережень» Д. Скотта; вивчення особистісної орієнтованості учня А. В. Фурман; тест нервово-психічної адаптації.
18.	Ціннісні орієнтації	Методика діагностики стану задоволення основних потреб («Косинка»); методика діагностики спрямованості особистості А. Басса; методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча.
19.	Фрустрація, агресивність	Діагностика самооцінки психічних станів Г. Айзенк; методика діагностики показників і форм агресії А. Басса, А. Даркі; тест фрустрації С. Розенцвейга.
20.	Комплексне дослідження особистості	Тип особистості К. Юнг; дитячий особистісний опитувальник Р.Кеттелл, Р. Коан; тест Кеттелла; тест Векслера; особистісний комплексний соціометричний тест О. Зворнкіна; опитувальник самоставлення В. Столін.
21.	Професійна орієнтація	Опитувальник схильностей до різних типів професій М. Волкова; диференційно-діагностичний опитувальник інтересів (ДДО) Є.Клімов, модифікація А. Азбель; питальник особистісної орієнтації Шостром; тест «Спілкування і професія» В. Семиченко; опитувальник професійної переваги Б. Басс; методика виявлення професійної готовності Л. Кабардова; опитувальник професійної спрямованості (ОПС) Д. Голланд; методика діагностики спрямованості особистості Б. Басс; методика «Професійні переваги» В. Бойко; анкета «Що мені подобається» Л. Йоваші; опитувальник за схемою побудови особистісної професійної перспективи Н. Пряжников.

Література:

1. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.
2. Удич З.І. Основи інклюзивної освіти: методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни / З.І. Удич. – Тернопіль: КІМ «ПРИНТ-ОФІС», 2015. – 143 с.
3. Діагностика особистості: путівник практичного психолога: [довідник] / укладач В.В. Войтко. – Кіровоград: КЗ «КОІППО ім. В. Сухомлинського», 2015. – 76 с.

Яремко Г. В., кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри іноземних мов

Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна

ЗАКОНОДАВЧІ ДОКУМЕНТИ УРЯДУ АВСТРАЛІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ

В Україні відбуваються трансформаційні процеси у галузі освіти, оновлюється нормативно-правова база щодо забезпечення якості шкільної освіти та зростають вимоги до професіоналізму педагогів. Зокрема, у прийнятому у 2017 році новому Законі «Про освіту» передбачається перехід до компетентнісного навчання, розглядаються можливості добровільної сертифікації педагогів, розширюються засоби професійного зростання вчителів [1].

У цьому контексті вагомим є вивчення прогресивного досвіду зарубіжних країн, орієнтація на найкращі результати здійснених освітніх реформ. Показовим є досвід Австралії, де на рівні штатів та територій приймають програмні документи щодо покращення якості освіти та викладання у школах, забезпечення ефективного професійного розвитку педагогів і шкільних лідерів, належного фінансування шкіл.

Зокрема, у штаті Вікторія Департаментом освіти і навчання 2003 року прийнято «План для державних шкіл: майбутні напрямки освіти у системі державних шкіл штату Вікторія» (англ. Blueprint for Government Schools: Future Directions for Education in the Victorian Government School System). У передмові до документа міністр освіти і навчання штату Вікторія зазначив, що освіта для уряду є головним пріоритетом. Попри значні покращення рівня освіти штату (зменшення кількості учнів у класах, покращення відвідування, підвищення рівня грамотності та поглиблення знань математики), все ще залишаються учні з низьким рівнем грамотності, математичних знань та базових навичок, а також існує невідповідність у навчальних досягненнях між класами, школами, у тім числі з різним географічним розташуванням. Міністр також наголосив, що розвиток висококваліфікованих, новаторських педагогічних працівників є підґрунтям для освіти і навчання як вирішального чинника економічного зростання в Австралії [2, с. 2].

«План для державних шкіл» передбачає виконання завдань, організованих довкола трьох положень, що охоплюють сім основних стратегій. Це такі положення: визнання різноманітних потреб учнів та реагування на ці потреби; формування навичок педагогічних працівників з метою покращення зв'язку між викладанням та навчанням; постійне вдосконалення шкіл [2].